

kaste mladike, katerih vršiči so nekoliko volnati; grozdje je majhno, gosto, rinčinasto, kdaj kaj svršnato, redkeje o vremenu, cvetju neprijaznem; pecelj je kratek, debel, rdeče-rjav; jagode ima podolgaste, večkrat okrogle, temno-modre, tenke kože z belo moko, prijetno sladkega okusa. Grozdje dá pravo žlahno vino. V dobrih letih že dozori konec avgusta. Povsod rada raste in rodi, dobro vino dá in s tem vrednost zemlje povzdigne.

6. Klešec, rumen, bel, siv (Ortlieber). Trta je majhna s kratkim lesom, jagode ima rumene (žolte), jako sočnate, s tenko kožo, sladke, z dvema peškama. Sila rodovitna trta je in toraj razširjenja vredna. Ta trta dá prijetno vino, toda brez moči, toraj se rado skazi, zmešano z drugim pa je prav dobro. Trta tudi v slabjih legah rada raste, o cvetji ji mokro vreme nič ne škoduje, rano dozori in povsod rada rodovitna raste, vendar grozdje o dolgi mokroti rado gnjije. Reže se na biko in reznike, kedar se ji gnojí. V slabih letinah bolje stori kot v dobrih.

Še več plemen trt bi se dalo popisati, ktere izvrstno vino dajejo, toda naj bo teh zadosti. Le nekatere žlahne trte za slabo vino, izvrstne pa za zobanje še hočemo omeniti in popisati, in sicer:

1. Bela žlahna trta (Weiser Gutedel). Trta močno raste, požene dolge rdeče-rjave, risaste in pikaste mladike; grozdje ima rahlo, svršnato, včasih gosto in prosto bolj dolgo; pecelj je dolg, tenek, rdeč, jagode so okrogle, tudi podolgaste, zeleno-rumene, rjavo-vmazane, tenke kože, svitle in z belo mreno prevlečene. Meso je nježno, sočnato, sladko dišečega pokusa, z dvema peškama. Kedar o cvetji dežuje, ima manjše jagode, vendar prav sladke. Vino dá slabo, lahko, mehko, brez moči, zato se mora v mladosti povžiti; po prvem zavrenji je boljše od rizlinga. Sadi se naj tam, kjer rizling in traminec ne dozorita. Za zobanje je kaj dober. Raste povsod in je tudi za brajde jako prikladna.

2. Rdeča žlahna trta (rother Gutedel). Trta je srednje velikosti; mladike so kratke, temno-rjave, z gostimi očesi, in bolj risaste; grozdje ima rahlo, redko, svršno; pecelj dolg, droben in nekoliko rdečkast; jagode so okrogle, rdeče, tenke kože, sočnate, sladkega pokusa, z dvema peškama. Trta je za vsako lego in povsod rodovitna, toda vino je lahko. Ljubi težko in večkrat pognojeno zemljo. Obrezuje se bolj na reznike; o cvetji je stalena, tudi za brajde sposobna. Rodovitnost se v 5. letu začne.

3. Krhljikovec (Krachgutedel). Jagode so velike z debelim mesom; ko jih zoblješ, pokajo med zobmi. Vino je boljše, ko od bele žlahne trte. Rada raste v močni zemlji na južni strani, in se prileže brajdam. O cvetji ji malo kaj škoduje, je rodovitna in dá velike lepe grozde, ki se dajo dalje hraniti, rano dozori.

4. Modri gosjonog (blauer Gänsfüssler). Za brajde najbolj sposobna trta; pozno dozori. Grozdje ima veliko, 10 do 12 palcev dolgo in zgoraj 6 palcev široko, gosto z večimi vrhi; pecelj je dolg in debel, v jeseni rdečkast; jagode so velike, stisnjene, podolgaste, črno-modre, z modro štupo prevlečene; meso je rdeče, sočnato, sladko-kislega pokusa. Dozori v zadnji polovici oktobra. Trta močno raste, in postane sčasoma več čevljev v okroglini debela. Mladike so jako močne in dolge, rdeče-rjave in brazdnate, njih vršiči so volnati. O cvetji je nježna trta, ji brž kaj škoduje.

4. Cesarska žlahna trta (kaiserlicher Gutedel). Trta ljubi dobro zemljo s kamenjem in čepinjami zmešano. V prvem letu slabo raste, v 3. in 4. letu pa jako močne, z debelimi strženi kratko-členate mladike požene, očesa imale 2 palca narazen; je sila rodovitna; reže se na roznike. Grozdje je veliko, rahlo, z večimi vrhi,

dostokrat en funt težko; jagode so rumeno-zelene, večkrat rjavo-vmazane, svitle, zeló sočnate, okrogle, sila debele tako, da ena tehta pol lota, s tenko pa trdno kožo, so toraj trpežne. O cvetji ji brž hladna mokrota škoduje, dozori konec avgusta, in je le za brajde na topli strani kacega poslopja.

5. Brenkova rdeča, siya (Bettlertraube). Rana trta ima veliko grozdje; je na Štajarskem doma.

6. Izabela. Trta je iz severne Amerike, z dišečim grozdom, kakor zemeljske jagode, srednje velikosti; jagode so črne, jako svitle, sivo-modre, podolgato-okrogle, mesnate. Dozori v začetku oktobra. Trta hitro raste, vsaka zemlja ji je dobra, se ne dá lahko uničiti. Obrezuje se najbolj na biko, je za brajde in blizo potov dobra. (Dal. prih.)

Gospodarska novica.

* Od 25. sept. do 6. oktobra t. l. bode v Zatecu (Saaz) na Českem splošna razstava za hmelj; to novico naznanjamo zlasti slovenskim pivarjem in dotičnim kupčijskim opravnikom vsled vabila zateške kmetijske podružnice.

Národne stvari.

Glasi domorodni o novem času.

Iz Kranjskega. A. D.

Tak ministerstvo Schmerlingovo je padlo in tistega nesrečnega „čakanja“, ki nas je čez štiri leta ko môra neusmiljeno tlačilo, bode, kakor se kaže, zdaj vendar enkrat konec. Tega moramo se še posebno mi Slovenci radovati, kajti odstopivše ministerstvo si je bilo ravnopravnost narodno za geslo vzelo, pa jo je več ali manj vsem narodom kratilo, posebno pa — nam Slovincem. Dne 7. maja 1861 sprejel je bil gospod državni minister naše poslance izročivše mu znano peticijo, v kateri se je med drugim posebno za vpeljanje slovenščine v uradnije in šole prosilo, prav prijazno in obljubil, da se bode ta reč v smislu ravnopravnosti narodne in prestolnega ogovora rešila. Zares lepa in vesela obljuba; al kaj pomaga, ko ni nikdar resnica postala! Še le potem, ko bi bil gospod minister našim poslancem rekel: „ta reč se bo rešila v smislu vaših ponemčenih uradnikov, katerim je obveljava slovenščine trn v peti“, potem bi bili brž vedeli, pri čem da smo. Zakaj, ko je naš poslanec gosp. Črne, zastoj čakavši rešenja te za nas toliko imenitne zadeve v smislu ravnopravnosti narodne, pet mesecev pozneje v drž. zboru interpelacijo zaradi obljubljene obveljave slovenščine po uradnijah zastavil, je ministerstvo, namesti da bi uradnikom dalo odlog, do kterega si morajo popolno znanje književnega jezika slovenskega pridobiti, ako hočejo še dalje med Slovenci službe obdržati, na vse okrajne gosposke slovenske zemlje z vprašanjem se obrnilo: je li res potrebno in mogoče slovenski jezik v kancelije vpeljati, ali pa bi bolj kazalo, še dalje pri nemščini ostati? — Tako je storilo ministerstvo, dasiravno je imelo do 20.000 veljavnih podpisov iz vseh krajev slovenske zemlje v rokah, ki so jasno in glasno razodevali želje in potrebe slovenskega ljudstva. Kdo se ne bi pri takem ravnanji zmislil na tistega moža, ki je rekel: Dobro vém, da je konj v tej dolini, vendar ga grem v ono iskat. In ker je bivše ministerstvo od svojega prvotnega načela — od ravnopravnosti narodne — tako odstopilo bilo, da je le velikonemške centraliste za edinoprave avstrijske patrijote imelo, vsem drugim pa in posebno nam Slovincem narodne pravice tako kratilo, da so se enkrat v državnem zboru z ministerskega stola celó besede čule: